

UNIÓS VÁMKÓDEX

A kormány [T/9601.](#) számon nyújtotta be az uniós vámjog végrehajtásáról szóló törvényjavaslatát, amely a 2016. május 1-től alkalmazandó új Uniós Vámkódexhez (UVK) kapcsolódó hazai végrehajtási szabályokat tartalmazza. Jelen Infojegyzet az EU vámpolitikájáról és az új kódexről kíván háttér információkat nyújtani.

- A vámunió a közös piac alappillére. A belső piacon a tagállamok közti vámok és azonos hatású díjak tilalma érvényesül, míg a harmadik országok felé egységes vámtarifát alkalmaznak.
- A vám a vámhatáron átlépő áruk után fizetendő közteher, amely a költségvetés saját bevétele.
- Az EU tagállamai a közös költségvetésbe érkező vámbevételek 25 százalékát visszakapják.
- Az új Uniós Vámkódex alkalmazásától a versenyképesség és a foglalkoztatottság javulását, a gazdasági növekedés emelkedését, valamint piactisztulást, a feketegazdaság visszaszorulását várják.
- 2014-ben a vámokból származó bevételek az EU költségvetés 12,4 százalékát adták, e bevételek nagysága 133 milliárd euró volt.
- Az Uniós Vámkódex lehetővé teszi, hogy a Dunán fuvarozók is vámbiztosíték letétele nélkül szállítsanak.

A jelenleg alkalmazott [Közösségi Vámkódex](#), amelyet 1993 óta használ az Európai Unió, egyre kevésbé tudott megfelelni a világkereskedelem változásával jelentkező kihívásoknak. Ilyen új kihívások a világkereskedelem globális átalakulása, az egyes illegális tevékenységekből (terrorizmus, szervezett bűnözés, termékhamisítás, csalások) fakadó, a kereskedelmet érintő veszélyek megnövekedése, az EU versenyképessége növelésének szükségessége vagy az informatikai rendszerek és az elektronikus adathordozók térnyerése.

Hosszas előkészítés után a Tanács és a Parlament [952/2013/EU](#) rendeletével 2013. október 30-án lépett hatályba az **Uniós Vámkódex** (UVK), amelyet 2016. május 1-től kell alkalmazni.

Fogalmak

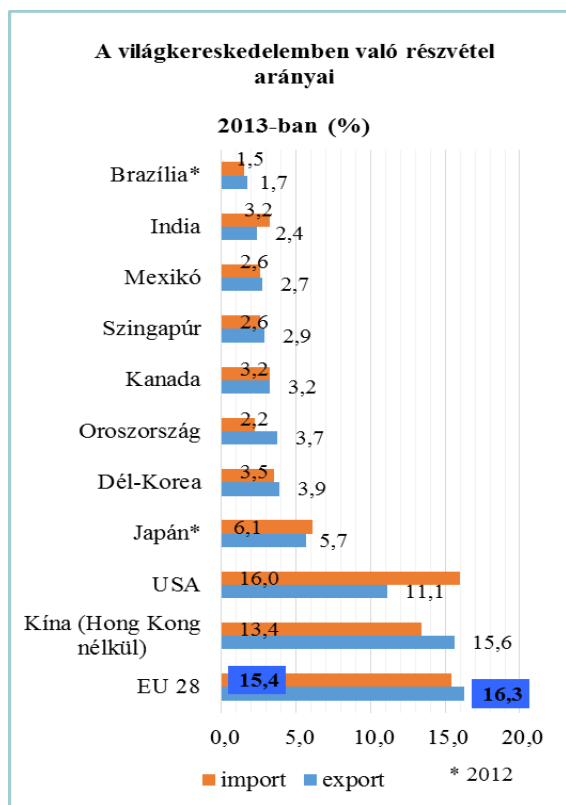
A **vámjog** a vámokra vonatkozó jogi normák és jogviszonyok összessége, a pénzügyi jog része. A **vám** kötelező jellegű, ellenszolgáltatás nélküli fizetési kötelezettség, amely a központi költségvetés bevételeit képezi, és amelyeket jogszabály alapján az állam a hatáskörrel felruházott szervei útján szed be. A vám árképző tényező, a vámhatáron átlépő áruk után fizetendő közteher, gazdaság- és kereskedelempolitikai eszköz. A **vámpolitika** a pénzügyi politikának és a kereskedelmi politikának a része. A **vámok legfontosabb funkciói**: az állami költségvetés bevételeinek növelése, a belső gazdaság védelme, a belső piac árukínálatának és a behozott áruk árának alakítása, valamint a vámhatáron történő biztonsági és egészségügyi ellenőrzések biztosítása.

A vámokat többféle szempont szerint lehet **csoportosítani**. Néhány csoportosítás:

- külkereskedelmi **forgalom iránya** szerint: kiviteli, behozatali, tranzit vám;
- **kivetés alapja** szerint: érték, mérték, vegyes, alternatív vám;
- **gazdaságpolitikai** szempont szerint: fiskális, protekcionista vám;
- **kereskedelempolitikai** szempont szerint: preferenciális, legnagyobb kedvezményes, diszkriminatív vám;
- **védelem tárgya** szerint: ipari, mezőgazdasági;
- **időbeli hatály** szerint: állandó, időszakos vám.

VÁMUNIÓ

A **vámunió az európai integrációnak** a megalakulás óta egyik **alappillére**, a közös piac létrehozásának, a közös kereskedelem-politika végrehajtásának és a belső piac védelmének alapvető eszköze. A vámunió 1968. július elsejével alakult meg az akkor hat tagállamból álló közösségben. Létrehozták a harmadik országokkal szembeni közös vámtarifát, az ún. **Brüsszeli Nómenklatúrát**, amely a nemzeti nómenklatúrák (áruosztályozási rendszerek) helyett lépett életbe.

Az uniós vámpolitika következtében a vámunióban az áruk korlátozás és ellenőrzés nélkül áramlanak a tagállamok között, elősegítve a piaci versenyt, emellett a belső piac termelőit külső vámok védik az ún. harmadik felektől ([Az Európai Unióról működéséről szóló Szerződés](#), 3. rész II. cím). A vámok mellett az import áfa és a jövedéki adók is a vámpolitika körébe tartoznak, ezek beszédese a tagállamok költségvetési bevételeit növeli. **Jelenleg a beszedett vámbevételek 25 százaléka marad a tagállamokban.** A vámpolitika és vámpolitikai jogszabályok végrehajtói a nemzeti vámszer-

vezetek, hazánkban a [Nemzeti Adó- és Vámhivatal](#).

Magyarországon az Unióhoz való csatlakozás óta (2004) használják a **Közösségi Vámkódexet**, amelyet a Tanács [2913/92/EGK rendelete](#) hozott létre. E vámkódexet és annak **Végrehajtási Rendeletét** ([2454/93/EGK bizottsági rendelet](#)) az elmúlt évtizedekben mintegy félszáz alkalommal módosították.

AZ UNIÓS VÁMPOLITIKA TERÜLETEI

Vámpolitikai eszközök

- A tagállamok **Közös vámtarifát** alkalmaznak ([2568/87/EGK rendelet](#) a vám- és statisztikai nómenklatúráról valamint a Közös Vámtarifáról) a harmadik országból érkező import szabályozására. A papíralapú szabályozás mellett működik egy **internet alapú online adatbázis** is ([TARIC](#)), amely az áruosztályok mellett a vámfüggéseket (megengedett eltérés a vámtételtől) és a vámkontingenseket (adott mennyiségig nulla vagy a meghatározottnál alacsonyabb vámtétel alkalmazásának lehetősége) is tartalmazza.
- Az EU több ország vonatkozásában is rendelkezik **szabadkereskedelmi megállapodással** (pl. Korea, Ukrajna) vagy alkalmaz kedvezményes tarifa eljárásokat. Jelenleg zajlanak az EU és az USA közti szabadkereskedelmi és beruházási együttműködésről ([TTIP](#)) szóló tárgyalások, amely tervezet komoly viták középpontjában áll.
- A **preferenciális származási szabályokat** (bizonyos termékekre meghatározott származási helyről csökkentett vagy nulla vám alkalmazása) a Vámkódex, a vámtételeket a Közös vámtarifa tartalmazza.
- A **kötelező áruosztályozás besorolás** alapján növekszik a kiszámíthatóság, egy-egy termék besorolása minden tagállamban érvényes.
- A **dömpingellenes és piacvédelmi intézkedések** (pl. dömpingvád) az unió belső piacait védik az olcsó, nagy tömegben ér-

kező, de gyakran gyenge minőségű árukkal szemben;

- **A mennyiségi korlátozások** alkalmazása csökkenő jelentőségű.

Vámeljáráások szabályozása

A **Közösségi Vámkodex és Végrehajtási Rendelete** rögzítik az uniós vámjog alapfogalmait, a vámrendszer működésének szabályait, és a vámeljáráásokat. **Vámeljáráásoknak nevezük** azokat az eljárásokat, amelyeket az áruk közös vámhatárt érintő feldolgozása, szállítása, raktározása, rakodása során a gazdálkodó szervezetek alkalmazhatnak. Ezek a következők lehetnek:

- szabad forgalomba helyezés;
- árutovábbítás;
- ún. gazdasági vámeljáráások (pl. vámraktározás, aktív feldolgozás (bérmunka), feldolgozás vámfelügyelet alatt, passzív feldolgozás, ideiglenes behozatal);
- kivitel.

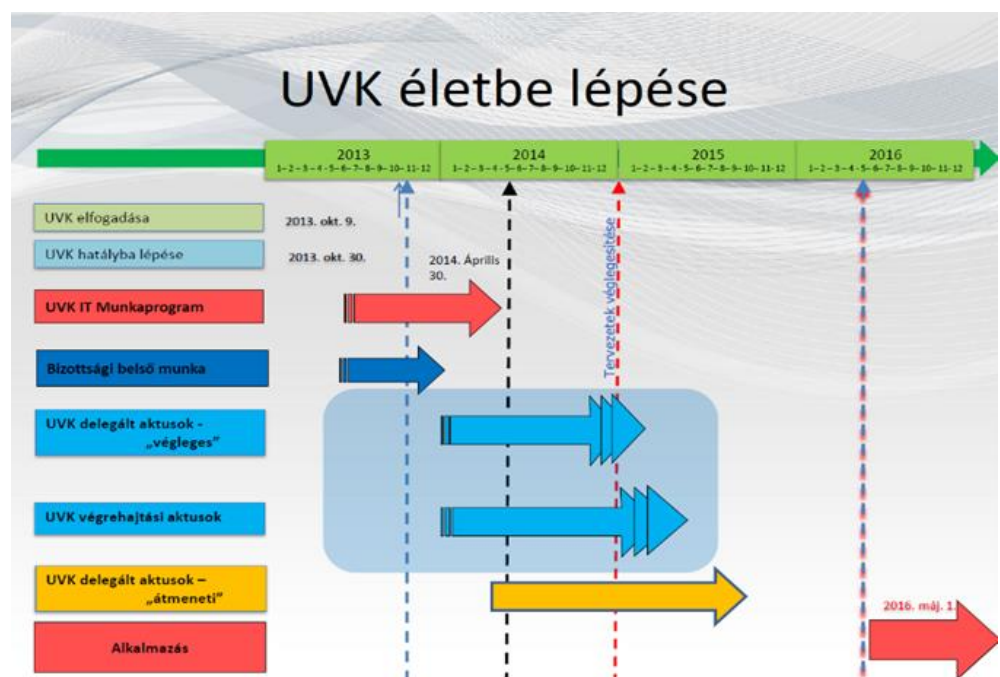
Vámegyettműködés

A tagállamok és közös hatóságok közti együttműködés célja az árura vonatkozó információk cseréje, beszerzése, az egységes jogszabály-alkalmazás elérése. A Bizottság vám együttműködési megállapodásokat köt a tagállamok nevében harmadik országokkal (ilyen együttműködés van például Koreával, Kínával, Japánnal, az USA-val, Kanadával, Hong Konggal és Indiával).

A rendészeti jellegű együttműködés területén a tagállamok partnere a Migrációs és Belügyi Főigazgatóság ([HOME](#)) és az Európai Csalás Elleni Hivatal ([OLAF](#)).

UVK – FONTOSABB VÁLTOZÁSOK

Az Uniós Vámkodex (UVK) hatályba lépésével hatályát veszti az ún. **Modernizált Vámkodexet (MVK) létrehozó, 450/2008/EK** európai tanácsi és bizottsági rendelet. Az MVK-t 2013. június 24-től kellett volna alkalmazni, de az alkalmazás a Lisszaboni Szerződés hatályba lépése, a kapcsolódó szabályok és az informatikai rendszerek kiépítése késedelme miatt elmaradt.

Forrás: NAV, Vámjogi aktualitások, 2014.március 3.

Az **Uniós Vámkodex célul tűzi ki** a hatóságok egymás közti és a gazdálkodó szervezetekkel történő kommunikáció teljes elektronizálását. Az elektronikus feldolgozási környezetet fokozatosan alakítják ki, teljes körűen várhatóan 2020. december 31-ig épül ki.

Főbb változások

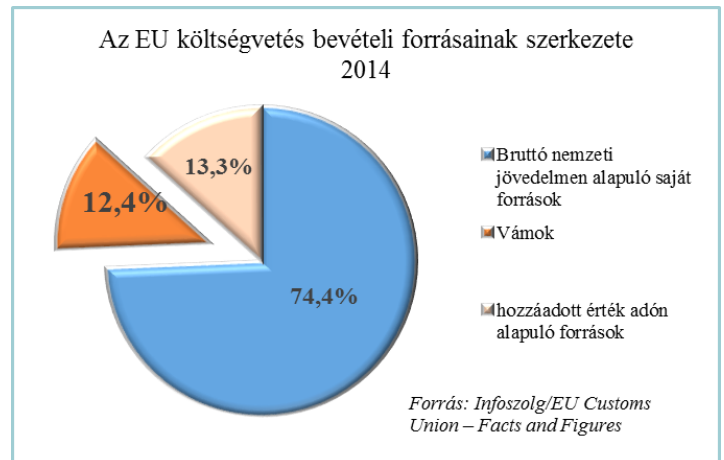
- a vámeljáráások teljes elektronizálása;
- az alapvető ügyintézési szabályok változása;
- új vámeljáráások bevezetése (pl. meghatározott célra történő felhasználás, vámszabad terület);
- egyes eljárások (vámraktározás, aktív feldolgozás) megváltozása, mások (vám-

felügyelet melletti feldolgozás) megszűnése;

- egyes esetekben a vámérték meghatározására vonatkozó szabályok szigorodása;
- új vámjogi egyszerűsítések, pl. önértékelés, központi vámkezelés jogintézményének bevezetése;
- az [engedélyezett gazdálkodókra \(AEO - Authorised Economic Operator\)](#) vonatkozó szabályok, a megszerzés feltételeinek, megtartásának szigorodása illetve változásai. Az engedélyezett gazdálkodó státusz a vámhatóság által megadott speciális státusz, mely alapján a gazdálkodó vámügyeinek intézése, vámáruk fuvarozása és egyéb kezelése során kedvezményeket kap.

Az Uniós vámjog teljesen harmonizált jogterület, a közös szabályozást közvetlen hatállyal alkalmazandó uniós vámjogszabályok biztosítják. Az egyes tagállamok vonatkozó jogszabályai elsősorban **illetékességi, értelmező és magyarázó szabályokat** tartalmaznak. A magyar jogrendben a fontosabb, jelenleg hatályos jogszabályok a [2003. évi CXXXVI. törvény](#) a közösségi vámkódex végrehajtásáról

(„vám törvény”) és A közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló [15/2004. \(IV. 5.\) PM rendelet](#).

Uniós felhatalmazás alapján a nemzeti törvények tartalmazzák a **szankcionálás**ra vonatkozó szabályokat. Jelen törvényjavaslat a szankciók körében is hoz változásokat. Így például a jogsértéssel önként felhagyó és az önellenőrzés lehetőségével élő gazdálkodók a jelenleginél nagyobb kedvezményeket kaphatnak.

Források:

- [Bevezetés az Európai Unió politikáiba](#) (szerk: Kende Tamás) Wolters Kluwer, Budapest, 2015.
- [Uniós Vámkódex – www.pwc.com](#) – letöltés dátuma: 2016. február 8.
- [Felhívás az Uniós Vámkódexről – www.nav.gov.hu](#), 2016. február 2.
- Bácsi Krisztinán: Változás az uniós vámjogi szabályozásban, az Uniós Vámkódex megszületése – Számvitel – Adó - Vámvizsgálat, 2014/3.
- Fontos változások jönnek az uniós vámjogban – [Világ gazdaság Online, 2015. október 20.](#)
- Jakubász Tamás: Könnyítést hoznak az új vámszabályok – [magyaridok.hu, 2016. február 6.](#)
- Az Európai Parlament és a Tanács [952/2013/EU rendelete](#) (2013. október 9.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról
- A Bizottság [2454/93/EGK rendelete](#) (1993. július 2.) a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról
- [2003. évi CXXXVI. törvény](#) a közösségi vámkódex végrehajtásáról
- EB Adóügyi és Vámuniós Főigazgatósága ([TAXUD](#))
- [EU Customs Union – Facts and Figures](#)